

POLITIKAI ELEMZŐ SZERINT A HÍRSZERZÉS ÉRDEKEK MENTÉN TÁMOGAT EGYES POLITIKUSOKAT, ÉS ÉRDEKEK MENTÉN FORDUL ELLENÜK

A választásokról is a titkosszolgálatok döntenek?

A novemberi elnökválasztáson mindenről a titkosszolgálatok fognak dönteni. Ezt a meglepő megállapítást Alina Mungiu-Pippidi politológus fogalmazta meg nemrég. Illyés Gergely politikai elemző szerint is minden jel arra utal, hogy a szolgálatok önálló hatalmi politikát folytatnak, érdekeik szerint támogatnak egyes politikusokat vagy éppen ellenük fordulnak és erre felhasználják az igazságszolgáltatás döntéseit is.

» PATAKYISTVÁN

Alina Mungiu-Pippidi még júniusban a B1 TV-ben elmondta, Liviu Dragnea bukása és a kormány hivatalban maradása után világosabb mint valaha: a titkosszolgálatok beavatkozása a politikába a román demokrácia fő gondja. Hangsúlyozta, a hírszerzésnek nagy szerepe van Románia kormányzásában, jóval meghaladva alkotmányos mandátumát. „Az elnökválasztás során mindenről ezek fognak dönteni. A tábormokok most játszadoznak Johannis elnökkel, mindenféle lehetséges ellenjelöltet mutatva fel és fenntartva az ellenőrzést” – fogalmazott Mungiu-Pippidi. Szerinte a jelenlegi államfő nagy hasznot húzott a szolgálatokból, különösen a Külügyi Hírszerző Szolgálatból (SIE), amely külföldön segítette a PSD lejárásában, de „nevetségessé tette magát”, amikor a Moldovai Köztársaságban Plahotniucot támogatta az Európai Unió, az Egyesült Államok és Oroszország ellenében.

Kizárólagos hozzáférések

A neves politológus azt mondta, a titkosszolgálatok már a mandátuma elején megmutatták Klaus Johannisnak, hogyan ellenőrzik a játszmákat, amikor bűnvádi aktát nyitottak a nemzetbiztonságért felelős elnöki tanácsadónak, George Scutarunak. Scutarut négy és fél év után mentették fel a pénzmosás vádjá alól, amit állítólag azzal követelt el, hogy tisztességtelen módon támogatásokat fogadott el Buzău megyei cégektől a PNL választási kampánya számára. „A szolgálatoknál senkit sem büntettek meg amiatt, hogy megengedték, kinevezték Scutarut nemzetbiztonsági elnöki tanácsadónak, holott dossziéja volt a korrupcióellenes ügyészségen, és az ügyészek sem kaptak semmilyen megrovást azért, mert egy ártatlan embert üldöztek. Az egész úgy azt mutatja, hogy miként manipulálják az erőszakos szervek az igazságszolgáltatást annak eldöntésében, ki töltsön be vagy ne töltsön be egy bizonyos állami tisztséget” – állította Mungiu-Pippidi.

Politikusok a titkosszolgálatok nyomására vagy éppen segítségére hivatkoznak bizonyos ügyekben, akár gazdasági beruházások kapcsán is

» Más államok szolgálataival összehasonlítva a különbség az, hogy azok működése a nemzetbiztonságra korlátozódik és szigorú ellenőrzési mechanizmusok között dolgoznak. Romániában viszont mintha ezek a szervezetek önálló életet élnének és nem őket ellenőrzik a megfelelő állami intézmények, hanem ők tartják ellenőrzésük alatt a teljes állami struktúrát” – szögezte le Illyés Gergely.

A politológus elmondta még, hogy mára a Román Hírszerző Szolgálat (SRI) és a Különleges Távközlési Szolgálat (STS) kisajátította az adóhatóság, a Számvevőszék, a Csalásellenes Küzdelem Főosztálya (DLAF), a Központi Választási Iroda (BEC), valamint a szervátültetéssel foglalkozó hatóságok szerepét, mivel kizárólagos hozzáférésük van a választásokra, az adókra, a lakosság-nyilvántartásra, s hamarosan a szervátültetési igényekre vonatkozó adatbázisokra is az lesz. „Ez az egyik oka, hogy nem fejlesztették ezeket az intézményeket, képességeik és funkcióik átkerültek a szolgálatokhoz, melyeknek más szereppel kellene rendelkezniük. A hírszerzés az információ öt százalékát adja át az ügyészeknek, a többivel pedig mindenkit ellenőrzése alatt tart zsarolással” – hangsúlyozta az Eurocom Romániai Sajtófigyelő és az Adevarul által idézett politológus. Mungiu-Pippidi a Kormányorséget (SPP), s a hadsereg hírszerző szolgálatát is olyan szolgálatokként nevezte meg, amelyek szintén túlságosan beavatkoznak a politikába.

Megfigyelés alatt a vállalatok

Mungiu-Pippidi szerint a SRI a SII Analyticsen keresztül mostantól a magán- és az állami vállalatokat is megfigyelés alatt fogja tartani egy olyan adatbázis révén, amely nem lesz nyilvános, vagyis amit nem oszt meg az adóhatósággal. „Gyakorlatilag ezentúl úgy lesz, ahogy a DNA-val is dolgoztak: ők döntenek el, kit kell elkapni és az adóhatóság nem fogja tudni, hogy mennyire szelektív a kapott információ, mert védi őket a nemzetbiztonságról szóló 1991-es törvény. Ez a törvény ugyanaz, amellyel jogot kaptak a gazdasági vállalkozások fenntartására és ezért a cégek minden héten

nagy állami szerződéseket nyernek el” – így az elemző. Hozzátette: az elnökjelöltek közül senki nem beszél e törvény módosításáról, hogy a jövőben többé ne legyenek olyan eseteink, mint Sebastian Ghiță vagy Vlad Plahotniuc esete. Kijelentette, Plahotniucnak, de Ghițának sem lesznek nyilvános perei, ugyanis az a cél, hogy ők ne mesélhessék el nyilvánosan, miként működik az a rendszer, amelynek bábui voltak. Alina Mungiu-Pippidi úgy vélte, a titkosszolgálatoknak küldött kedvező kormányzati jelzések azt valószínűsítik, hogy a kormány marad, hiszen nincs ok a félreállítására, miután eltávolították Liviu Dragneát, akinek a befolyási körei ütköztek a szolgálatok köreivel.

A Románia Curatá (Tiszta Románia) tényfeltáró honlap egyik tavalyi összeállítása szerint a román belső elhárítás büdzséje abszolút értékben is meghaladja a lengyel, spanyol, francia, német és török szolgálatok költségvetését. Az ország GDP-jéhez viszonyítva Románia többet költ a titkosszolgálatára, mint Nagy-Britannia az MI5-re. Míg az Egyesült Államok GDP-jének 0,13 százalékát költi az FBI-ra, addig a román SRI-nek szánt pénz az ország bruttó hazai termékének közel fél százalékát teszi ki. Romániában titok övezi az elhárítók és hírszerzők pontos létszámát, korábbi nyilatkozatok alapján 12 ezer körülire saccolják az SRI állományát. George Maior, Románia washingtoni nagykövete, volt SRI-vezér hároméves operatív tisztről beszélt egy interjúban. Ha ez utóbbi adatot vesszük alapul, a román belső elhárításnál többen dolgoznak, mint az olasz, kanadai vagy német szolgálatoknál.

Nem lehet bizonyítani

Alina Mungiu-Pippidi markáns kijelentései kapcsán azt kérdeztük

Illyés Gergely politológustól, miért van jelen folyamatosan a romániai politikai diskurzusban a titkosszolgálatok állítólagos befolyása? „A román politikai szereplők – pártállástól függetlenül – és a média képviselői is rendre úgy hivatkoznak a titkosszolgálatokra, mint amelyek óriási befolyással vannak a napi pártpolitikai harcokra és az ország stratégiai döntéseire. Az elmúlt években elhangzottak olyan állítások is, hogy a titkosszolgálatok mindegyik pártban, sajtótermék szerkesztőségében és általában mindegyik társadalmi szervezetben jelen vannak és saját céljaik érdekében befolyásolják azok működését. Ezeket a narratívákat természetesen nem tudjuk minden kétséget kizáróan bizonyítani, mivel ezeknek a szervezeteknek a lényegük, hogy fedetten dolgoznak” – mondta el lapunknak az elemző. Megjegyezte ugyanakkor, ma már számtalan példát találhatunk a román nyilvánosságban arra, hogy politikusok a titkosszolgálatok nyomására vagy éppen segítségére hivatkoznak bizonyos ügyekben, akár gazdasági beruházások kapcsán is.

„Minden jel szerint a szolgálatok önálló hatalmi politikát folytatnak, érdekeik alapján támogatnak egyes politikusokat vagy éppen ellenük fordulnak és erre felhasználják az igazságszolgáltatás döntéseit is. Más államok szolgálataival összehasonlítva a különbség az, hogy azok működése a nemzetbiztonságra korlátozódik és szigorú ellenőrzési mechanizmusok között dolgoznak. Romániában viszont mintha ezek a szervezetek önálló életet élnének és nem őket ellenőrzik a megfelelő állami intézmények, hanem ők tartják ellenőrzésük alatt a teljes állami struktúrát” – szögezte le Illyés Gergely.